

ЮБИЛЕЙНА ГОДИШНИНА НА ПРОФЕСОР Д-Р КРАСИМИРА СРЕДКОВА

*Васил Петров**

Помня един анекдот от историята на конституционното право. През XIX век един от френските крале (навярно „Кралят круша“ Луи Филип?) искал да прокара либерален закон. В камарата на перовете обаче, в която самият той назначил много консерватори, законът срещнал отпор. Ядосан, кралят заплашил да назначи още много перове либерали, за да прокара закона и да натрие носа на консерваторите. Казал: „Ще назнача толкова много нови перове, че ще бъде все едно дали си пер, или не си пер“ – и така заплашил накратко, че ще обезцени общественото положение на перовете. Такова е положението с всяка длъжност или титла, с която сдобиването става прекалено лесно.

Подобна е хипотезата с положението на хабилитираните лица у нас сега. Твърди се, че днес в обезлюдяваща се България има общо 8000 доценти и професори.¹ Това едва ли е изненадващо, като се има предвид, че данъкоплатецът издържа 2197 съдии, 1538 прокурори и 435-има следователи.² Във връзка с това изглежда незначително и неуместно да се споменава който и да е отделен юрист, в частност преподавател.

Мисля си обаче, че си струва отбелязването на годишнината от рождението на един преподавател и учен, който е допринесял и продължава да допринеся на полето на българската трудовоправна и осигурителноправна доктрина. Макар да съм бил студент на проф. д-р Красимира Средкова³ и да имам спомени от

* Съдия в Софийския районен съд, доктор по право.

¹ Статия на Силвия Георгиева „И Айнщайн няма да покрие новите академични изисквания на МОН“ във в. „Сера“, 10.05.2022 г., <https://www.segabg.com/node/214765>.

² <http://www.vss.justice.bg/page/view/107994>.

³ Професор д-р Красимира Средкова ми е чела лекции по трудово право. По осигурително право съм посещавал лекциите на доц. д-р Ванюша Ангушева.

нейното преподаване и изпитване, включително от семестриалния изпит по трудово право и от държавния изпит по гражданскоправни науки⁴, струва ми се, че основното, с което преподавателите по право могат да се помнят, не е точно преподаването, а науката, която правят. Защо това е така?

Преподаването е устно изкуство, което не се удава всекиму, а и изреченото, както е известно, бързо отлита. Студентите обикновено имат любими преподаватели сред тези, които водят редовно лекции и провеждат упражненията си, говорят приятно, разбрано и увлекателно. Обичат и тези, които „дават лесно изпита“. Обаче преподаването не е точно наука, то е само средство вече натрупаното количество знания в дадена материя да бъде обговорено, да бъде разказано и обяснено на новото поколение студенти. Наука е знанието да се придвижи напред, да се обогати, да се добави нещо ново. Това става поначало с писане, а писането е самотно, трудно занимание, изискващо постоянство.

Приносът на проф. д-р Красимира Средкова в трудовоправната и в осигурителноправната наука у нас и в чужбина е това, с което тя заслужава да бъде отбелязана. Нямам предвид само броя и разнообразието на публикациите.⁵ Впечатляваща е отдадеността на проф. д-р Красимира Средкова на науката: усилието да се публикуват монографии, ръководства, студии, статии, да се превеждат на български език работи на чуждестранни автори и пр. – година след година. Отдадеността ѝ на науката личи в това, че повечето публикации не са правени, за да се добие желаната академична степен или длъжност, както е обичайно сега сред повечето юристи в науката. И малцината студенти и практикуващи юристи, които искат да прочетат нещо повече от оборотните лекции по предмета или актуалния учебник по дисциплината, могат много да се обогатят в областта на трудовото и осигурителното право, ако разгледат публикациите на юбиляря.

⁴ И двата изпита взех при нея трудно, с петица.

⁵ Списъкът им в Алманаха на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (1892–2017), който ще бъде цитиран по-долу, се простира на 15 страници.

Скромният ми принос към отбелязването на годишнината на проф. д-р Красимира Средкова е да направя опит да допълня⁶ библиографията ѝ, за да е актуална към днешна дата и да бъде достъпна за ползване от по-широк кръг читатели.

На читателите пожелавам приятно и ползотворно четене, а на проф. д-р Красимира Средкова – още много творчески сили.

БИБЛИОГРАФИЯ НА ТРУДОВЕТЕ НА ПРОФЕСОР Д-Р КРАСИМИРА СРЕДКОВА

КНИГИ

Правното положение на младежта в НРБ. С.: Народна младеж, **1988**, 128 с. (В съавторство).

Специална закрила на някои категории работници. С.: Наука и изкуство, **1988**, 92 с.

Извънреден труд. С.: Наука и изкуство, **1989**, 128 с.

Коментар на Кодекса на труда. С.: КНСБ, **1993**, 520 с. (Съавт.: В. Мръчков, Ат. Василев, а от 13. изд. – Ем. Мингов; авт.: гл. VII, VIII, XIII–XV и XVII).

2. прераб. и доп. изд., С.: Сиби, **1995**, 704 с. (Предм. указат.: с. 691–692); 3. доп. изд., **1996**, 768 с. (Предм. указат.: с. 763–767); 4. доп. изд., **1997**; 5. осн. прераб. и доп. изд., **2001**; 6. прераб. и доп. изд., **2002**; 7. изд., **2003**, 968 с. (Предм. указат.: с. 962–966); 8. изд., **2005**, 1032 с. (Предм. указат.: с. 1029–1031); 9. изд., **2007** (Предм. указат.: с. 1097–1102); 10. изд., **2009**, 1168 с. (Предм. указат.: с. 1160–1166); 11. изд., **2013**, 1216 с. (Предм. указат.: с. 1212–1215); 12. изд., **2016**, 1225 с. (Предм. указ.: с. 1219–1224); 13. изд., **2021**, 1224 с. (Предм. указ.)

Правен режим на работното време. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1993**, 232 с.

Трудови и осигурителни права на безработния. С.: Сиби, **1995**, 218 с.

⁶ За основа съм ползвал библиографията на **Явор Михайлов, Людмила Николова, Йоланта Георгиева, Стефка Захариева**. Алманах на Юридическия факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (1892–2017). С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2018.

Здравното осигуряване в България. С.: ИК „Труд и право“, **1999**, 640 с. (В съавторство).

Младежката безработица. Социални и правни проблеми. С.: Сиела, **2000**, 138 с. (В съавторство).

Наръчник на работодателя. С.: Сиби, **2002**, 226 с.

Здравословни и безопасни условия на труд. [Нормативни актове. Съдебна практика. Административна практика. Приложен коментар], С.: ИК „Труд и право“, **2003**, 576 с. (Съавт.: Н. Гевренова, Ив. Янев; авт.: § 1; § 3, т. I – 4, т. II – 11; § 5; § 6, т. I и II).

2. прераб. и доп. изд., **2005**, 640 с. (Ръковод. на авт. колектив, състав. и обща ред....; съавт.: Н. Гевренова, Ив. Янев; авт.: § 1; § 3, т. I – 4, т. II – 11; § 4, т. I и т. II; § 6; § 7, т. I и II).

Съвременното право – проблеми и тенденции. С., **2011**, 496 с. (Състав.:...). (Рез. на англ. и рус. ез.).

Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. VI. В чест на 10-годишнината от създаването на катедра „Трудово и осигурително право“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Съст. и научна ред. проф. д-р Кр. Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2013**, 189 с.

Regulating the employment relationship in Europe: A guide to Recommendation № 198. Geneva, **2013**, 92 p. (В съавторство).

Worker participation in Central and Eastern Europe: Challenges and Opportunities for the Works Councils' System. The Netherlands: Wolters Kluwer Law and Business, **2014** (Съавт.: R. Blainpain, N. Lyutov).

Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. VII. Предизвикателствата пред българското трудово законодателство. Съст. доц. д-р Н. Гевренова, научна ред. проф. д-р Кр. Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2015**, 263 с.

Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. VIII. Осигурителна ли е българската осигурителна система? Съст. и научна ред. проф. д-р Кр. Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2016**, 224 с.

Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. IX. Право и социална политика. Съст. и научна редакция проф. д-р Кр. Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2017**, 269 с.

Международната организация на труда и България. 100 години и занаят. Сборник доклади и научни съобщения от международна конференция. Ред. проф. д-р Е. Мингов, проф. д-р Ир. Илиева, проф. д-р Кр. Средкова. С.: Българска асоциация по трудово право и обществено осигуряване, **2020**, 407 с.

УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

Сборник казуси по трудово право. [Уч. помагало]. С.: СУ „Кл. Охридски“, **1978**, 236 с. (Съавт.: К. Милованов, В. Ангушева). 2. изд., **1983**.

Почивки и отпуски. [Уч. помагало]. С.: Висш инст. „Г. Димитров“ – МВР, **1989**, 48 с.

Работно време. [Уч. помагало]. С.: Висш инст. „Г. Димитров“ – МВР, **1989**, 52 с.

Трудово право на Република България. Безопасни и здравословни условия на труда. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1994**, 84 с.

Брайлово изд. Т. 1–2, **1996**.

Трудово право на Република България. Отпуски. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1994**, 48 с.

Трудово право на Република България. Работно време и почивки. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1995**, 64 с.

Брайлово изд. Т. 1–2, **1996**.

Т. 1.63 л.

Т. 2.51 л.

Трудово право на Република България. Трудови спорове. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1995**, 84 с.

Ръководство за практическа подготовка по трудово право. С.: Сиби, **1996**, 392 с. 2. изд. Сиби, **2020**, 454 с.

Трудово право на Република България. Трудова дисциплина. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1996**, 46 с.

Краткосрочно обществено осигуряване. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **1997**, 128 с.

2. прераб. изд., **1998**.

Осигурени социални рискове. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **1997**, 124 с.

Трудово право на Република България. Изменение на трудовото правоотношение. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1997**, 52 с.

Трудово право на Република България. Индивидуално трудово правоотношение. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **1997**, 84 с.

Социално подпомагане. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **1998**, 128 с.

Здравно осигуряване. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **1999**, 140 с.

Пенсионно осигуряване. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **1999**, 144 с.

Осигурителни правоотношения. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **2000**, 136 с.

Предмет, метод и източници на осигурителното право. [Лекции по осигурително право]. С.: Сиби, **2000**, 128 с.

Трудово право на Република България. Основания за възникване на индивидуално трудово правоотношение. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2000**, 80 с.

Dictionary of Social Protection Terms. Речник на термините по социална защита. С.: European Commission, **2000**, 424 с. (В съавторство).

Glossary of Social Protection Terms. Глосар на термините по социална защита. С.: European Commission, **2000**, 364 с. (В съавторство).

Трудово право и обществено осигуряване. [Уч. помагало за администрацията във висш. у-ща и общин. съвети]. С.: Tempus. PHARE, **2001**, 96 с.

Textbuch zum deutschen Recht. S., Germanicum, **2001**, 488 S. (В съавторство).

Осигурително право. С.: Сиби, **2004**, 552 с. (Цит. лит.: под линия и в нач. на всяка гл.; азбучен указат.: в края на уч.).

2. прераб. и доп. изд., **2006**, 616 с.; 3. прераб. и доп. изд., **2008**, 648 с.; 4. прераб. и доп. изд., **2012**, 664 с.; 5. прераб. и доп. изд., **2016**, 648 с.

Правна клиника. [Практическо ръководство]. С.: Сиби, **2006**, 324 с. (В съавторство).

Трудово право. Обща част. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2010**, 156 с.

Трудово право. Специална част. Дял I. Индивидуално трудово право. [Лекции]. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2011**, 544 с. (Цит. лит.: под линия и в кр. на всяка гл.; предм. показалец: с. 533–541).

Трудово право. Лекции. Специална част. Дял II. Колективно трудово право. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2019**, 173 с.

СТУДИИ И СТАТИИ

Нов Кодекс на труда на ГДР. – Социалистическо право, **1977**, № 2, 63–69.

Искането на профсъюзното ръководство за уволнение по чл. 29, б. „и“ КТ. – Социалистическо право, **1978**, № 9, 48–55.

Правно регулиране на непълното работно време. – Социалистическо право, **1979**, № 7, 22–30.

Историческо развитие на правната регламентация на работното време в българското трудово законодателство. – Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет, 72, [1979], **1981**, № 2, 111–155.

Правен режим на намаленото работно време. – Социалистическо право, **1981**, № 9, 36–45.

Метод на правно регулиране на работното време. – Правна мисъл, **1982**, № 5, 36–45.

Задължението за спазване на работното време. – В: Актуални гражданскоправни проблеми. (Трудове, посветени на акад. Любен Василев). С.: БАН, **1983**, 277–293.

Правни проблеми на допълнителния доброволен труд. – Социалистическо право, **1983**, № 5, 47–51.

Участие Болгарских профессиональных союзов в реализации дисциплинарной ответственности рабочих и служащих. – В: Роль юридической ответственности в укреплении государственной дисциплины. С., **1983**, 269–277.

Прекратяване на трудовия договор по искане на профсъюзното ръководство (чл. 29, б. „и“ КТ). – Лекции за следдипломна квалификация на юристи. Т. 23. Част I. С., **1984**, 139–187.

Нови моменти в правния режим на работещите пенсионери. – В: Актуални проблеми на вътрешния и международен живот. С., **1985**, № 16, 7–11.

Трудовоправна закрила на младежкия труд. – Младеж, **1985**, № 8–9, 41–43.

Нови моменти в правната уредба на допълнителния труд. – Социалистическо право, **1986**, № 11, 40–49.

Нови моменти в правната уредба на сключването на трудовия договор. – Икономика и организация, **1986**, № 6, 40–44.

Понятието извънреден труд. – Правна мисъл, **1986**, № 6, 35–46.

Трудови спорове. – В: Въпроси на новия Кодекс на труда. С., **1986**, 75–82.

Трудовоправна закрила на младежта. – В: Младежта и социалистическото право. С., **1986**, 130–160.

Die Mitwirkung der Arbeiterkollektive bei der Regelung der innerbetrieblichen Ordnung und der Arbeitsschutzes in den Betrieben, Einrichtungen und Organisationen. – In: Interessendialektik der Arbeiterkollektiven und Leistungsprozess. Freiburg: Bergakademie, **1986**, 189–193.

New Labour Code to promote workers' participation. – Social and Labour Bulletin, **1986**, № 3–4, 435–437.

Кодексът на труда и участието на трудовия колектив в локалното регулиране на трудовите отношения в предприятията. – В: Участие на трудещите се в управлението на предприятието в социалистическите страни. С., **1987**, 140–150.

Новият Кодекс на труда и договорното регулиране на трудовите отношения. – В: Кодексът на труда в действие. С., **1987**, 146–155.

Ролята на комисията за трудови спорове за правното възпитание на работниците. – В: Актуални проблеми на вътрешния и международен живот. С., **1988**, № 7, 7–12.

Трудово правоотношение въз основа на избор: възникване и прекратяване. – В: Правна закрила на труда. С., **1988**, № 7, 47–52.

Новият Кодекс на труда и правомощията на трудовия колектив във връзка с полагането на извънреден труд. – В: Самоуправлението в политическата, стопанската и духовната област. С., **1989**, 60–87.

Правото на работника на информация. – Държава и право, **1989**, № 7, 59–67.

Обществени функции на правната уредба на работното време. – Държава и право, **1990**, № 4, 34–40.

Мотивиране на актовете относно трудовоправното положение на работника. – Съвременно право, **1991**, № 1, 38–45.

На основата на старата традиция – нов тип образование в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. [Съкратен доклад, изнесен пред факултетния съвет на ЮФ при СУ „Св. Климент Охридски“]. – Съвременно право, **1991**, № 5, 73–81.

Правен режим на нощния труд. – Съвременно право, **1991**, № 5, 16–23.

Правни форми за включване на студентите в общественото производство през свободното време. – Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет, 82, [1989], **1991**, № 1, 219–230.

Ред и условия за упражняване правото на стачка. – Съвременно право, **1991**, № 3, 30–37.

Нелоялна конкуренция на работодател от служител по трудово правоотношение с него. – Търговско право, **1992**, № 3, 28–32.

Хроника на един юбилей. [100 години Юридически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“]. – Съвременно право, **1992**, № 5, 3–11.

Българското юридическо образование – традиции и промяна. – В: Юридическото образование в съвременния свят. С.: Сиби, **1993**, 7–25.

Също и на англ. ез., 157–174.

Договори за допълнителен труд със служители на МВР. – Практическо право, **1993**, № 9, 2–9.

Измененията на Кодекса на труда и договорното регулиране на работното време. – Закон, **1993**, № 2, 21–30.

Измененията в Кодекса на труда от декември 1992 г. и правото на платен годишен отпуск. – Практическо право, **1993**, № 4, 39–45.

Обезщетение за безработица според българското осигурително законодателство. – Съвременно право, **1993**, № 6, 43–55.

Общи изисквания за постъпване на работа и документи за тяхното удостоверяване. – Практическо право, **1993**, № 1, 40–41.

Осигуреният социален риск „безработица“. – Търговско право, **1993**, № 5, 12–17.

Постижения и проблеми пред юридическото образование. – Правна мисъл, **1993**, № 1, 129–132.

Предимства на съдебната защита на трудовите права на гражданите. – Практическо право, **1993**, № 3, 28–32.

Трудова книжка. – Практическо право, **1993**, № 2, 39–42.

Трудови права при безработица. – Съвременно право, **1993**, № 4, 24–36.

Трудово правоотношение за външно съвместителство. – Съвременно право, **1994**, № 2, 50–61.

Трудово правоотношение за вътрешно заместване. – Практическо право, **1994**, № 1, 15–19.

Zum Aufbau der Arbeitslosenversicherung in Bulgarien und in den anderen ehemals sozialistischen Ländern Osteuropas. – WGO Monatshefte für Osteuropäisches Recht, **1994**, № 6, 351–360.

Някои проблеми в правната уредба относно юридическото образование в България. – Съвременно право, **1995**, № 3, 85–96.

Петта европейска регионална конференция на Международната организация по труда. – Съвременно право, **1995**, № 6, 101–106.

Die bulgarische Arbeitsgesetzgebung auf dem Wege der Reformen. – Zeitschrift für ausländisches und internationales Arbeits- und Sozialrecht, **1995**, № 2, 253–262.

Labour Law and Social Security in Post-Communist Bulgaria. – In: Legal Reform in Post-Communist Europe. A View from Within. Ed. St. Frankowski, P. Stevan III. Dordrecht/Boston/London: Martinus Nijhof Publishers, **1995**, 449–472.

Новият Закон за висшето образование и възникването на трудовото правоотношение с научно-преподавателските кадри във висшите училища. – Съвременно право, **1996**, № 3, 52–61.

Стимули за работодателите на пазара на труда. – Търговско право, **1996**, № 5–6, 13–20.

Tendenzen in dem Stand und der Dauer der Arbeitslosenversicherungsleistungen in Bulgarien und in den anderen europäischen

Staaten während des Übergangs zur Marktwirtschaft. – International Social Security Review, **1996**, № 4, 39–52.

На англ., араб., исп., нем. и фр. ез.

Взаимодействие между местните органи и нестопанските организации при управлението на трудовите и осигурителните отношения. – В: Отношения между нестопанските организации и местната власт – правни модели и практики. С., **1997**, 41–54.

Изчисляване на работното време. – Търговско право, **1997**, № 4, 24–32.

Право на сдружаване на работодателите. – Съвременно право, **1997**, № 6, 69–82.

За правото на социално подпомагане. – Съвременно право, **1998**, № 5, 18–30.

За халтурата в законодателството (или как не трябва да се пишат закони). – Съвременно право, **1998**, № 2, 28–40.

Понятието безработен в новото българско законодателство. – Правна мисъл, **1998**, № 3, 76–89.

България, Европа, светът – и социалното законодателство. – Инф. бюл. по труда, **1999**, № 1, 76–80.

Всеобщата декларация за правата на човека и правото на социална сигурност. – Съвременно право, **1999**, № 1, 18–29.

Координацията на българското осигурително право с международните и европейските стандарти. – Съвременно право, **1999**, № 6, 20–33.

Международноправна уредба на забраната на дискриминацията в труда и професиите. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 11, 76–80.

Международноправна уредба на забраната на принудителния труд. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 10, 76–80.

Международноправна уредба на отпуските. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 4, 92–96.

Международноправна уредба на правото на труд. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 9, 76–80.

Международноправна уредба на работното време и почивките. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 3, 74–80.

Необходими промени в Закона за здравно осигуряване. – Съвременно право, **1999**, № 5, 67–77.

Осигурителноправна закрила на майчинството. – Юридически свят, **1999**, № 2, 110–129.

От каква реформа се нуждае българското трудово законодателство. – Информационен бюлетин по труда, **1999**, № 2, 76–80.

Уволнението поради пенсиониране на служители от МВР в практиката на Върховния административен съд. – Административно правосъдие, **1999**, № 5–6, 53–57.

Die allgemeine Erklärung der Menschenrechte und das Recht auf soziale Sicherheit in der bulgarischen und deutschen Gesetzgebung. – In: Germanica. Jahrbuch für deutschlandkundliche Studien. 6. Jg. **1999**. Die Menschenrechte. Dobrodan, Alja Verlag, **1999**, 107–128.

Кодексът за задължителното обществено осигуряване разочарова очакванията. – Общество и право, **2000**, № 1, 8–10.

Международноправна уредба на безопасните и здравословни условия на труд. – Информационен бюлетин по труда, **2000**, № 8, 73–78.

Международноправна уредба на закрилата на труда на непълнолетните. – Информационен бюлетин по труда, **2000**, № 11, 76–80.

Новото понятие за трудова злополука. – Адвокатски преглед, **2000**, № 10, 5–11.

Осигурителна ли е българската здравноосигурителна система? – Съвременно право, **2000**, № 2, 7–14.

Условия за упражняване на юридическата професия в държавите от Европейския съюз. – Съвременно право, **2000**, № 4, 97–102.

Допълнителни задължения на държавния служител по чл. 21, ал. 3 ЗДСл. – Труд и право, **2001**, № 3, 16–20; № 4, 33–37.

Задължението на работодателя да предоставя информация на работниците и служителите според правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 11, 76–80.

Източници на правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 7, 75–80.

Международноправна уредба на пенсионното осигуряване. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 3, 74–80.

Обявяване на конкурс по силата на закон. – Труд и право, **2001**, № 11, 5–8.

Основни изменения в Кодекса на труда през 2001 г. – Наръчник на икономиста, **2001**, № 5, 127–173.

Принцип на недопустимост на дискриминацията по етнически или расов признак според Директива 2000/43/ЕС от 29 юни 2000 г. и българското трудово и осигурително законодателство. – Юридически свят, **2001**, № 1, 154–163.

Принципът за равенство на работниците и служителите в правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 9, 76–80.

Промяна на работодателя според измененията на Кодекса на труда от март 2001 г. – Труд и право, **2001**, № 9, 5–7.

Развитие на производствената функция на трудовото право чрез правната уредба на работното време. – Юридически свят, **2001**, № 2, 17–43.

Свободата на движение на работниците и служителите като основен принцип в правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 8, 75–80.

Техническа закрила на труда на работниците и служителите според правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2001**, № 10, 76–87.

Трудовите договори за определен срок според измененията в Кодекса на труда от м. март 2001 г. – Труд и право, **2001**, № 6, 5–7.

Удължаване на работното време. – Съвременно право, **2001**, № 3, 7–20.

Видове платен годишен отпуск. – Труд и право, **2002**, № 2, 5–9.

Комитет по свобода на сдружаването при Административния съвет на Международната организация на труда. – Информационен бюлетин по труда, **2002**, № 12, 55–60.

Конкурсът като основание за възникване на трудово правоотношение. – Труд и право, **2002**, № 8, 5–9.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по задължителното обществено осигуряване за периода 1999–2001 г. – Юридически свят, **2002**, № 2, 212–235.

Минимална възраст за приемане на работа. – Труд и право, **2002**, № 6, 16–17.

Националният рамков договор като източник на осигурителното право. – Съвременно право, **2002**, № 2, 51–64.

Новото понятие за професионална болест. – Труд и право, **2002**, № 7, 47–52.

Основни осигурителни плащания според координационните правила на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2002**, № 6, 51–56.

Основни принципи на координацията на осигурителните системи според правото на Европейския съюз. – Информационен бюлетин по труда, **2002**, № 5, 75–80.

Ред за установяване на трудовата злополука. – Труд и право, **2002**, № 9, 57–61.

Бюрото по труда и лицето, което търси работа. – Труд и право, **2003**, № 9, 41–46.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по задължителното обществено осигуряване през 2002 г. – Юридически свят, **2003**, № 2, 155–194.

Органи по трудовата заетост. – Труд и право, **2003**, № 8, 50–53.

Права и задължения на работодателя на пазара на труда. – Труд и право, **2003**, № 9, 41–46.

Експертиза на работоспособността в практиката на ВАС през 2002 г. – Съвременно право, **2003**, № 4, 60–73.

Правото на здравословни и безопасни условия на труд. – В: Юбилеен сборник в памет на професор Витали Таджер. С., **2003**, 416–435.

Индивидуализацията на пенсионните права в някои държави от Европейския съюз и държави – кандидати за ЕС. – Информационен бюлетин по труда, **2004**, № 5, 69–76.

Новият закон за здравето. – Труд и право, **2004**, № 5, 16 с. (Приложение).

Промени в правния режим на отпуските от юни 2004 г. – Актив, **2004**, № 9, 34–36.

Промените в Кодекса на труда от юни 2004 г. – Труд и право, **2004**, № 3, 24 с. (Приложение).

Трудови права на учащите се без откъсване на производството. – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното

право. Т. I. (В памет на доц. Елисавета Христова). С., **2004**, 150–167.

Уреждане на колективни трудови спорове чрез арбитраж. – Юридически свят, **2004**, № 1, 135–156.

Конвенция № 173 относно защитата на вземанията на работниците в случай на несъстоятелност на работодателя. – Труд и право, **2005**, № 11, 7–10.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по задължителното обществено осигуряване през 2004 г. – Юридически свят, **2005**, № 2, 150–170.

Необходими промени в реда за разглеждане на индивидуалните трудови спорове. – Съвременно право, **2005**, № 6, 7–19.

Новата правна уредба на експертизата на работоспособността. – Труд и право, **2005**, № 3, 16 с. (Приложение).

Посреднически функции на Агенцията по заетостта. – Търговско право, **2005**, № 3, 7–24.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по държавното обществено осигуряване през 2005 г. – Юридически свят, **2006**, № 2, 147–201.

Поредни недоразумения в трудовото законодателство с европейско оправдание. – Съвременно право, **2006**, № 2, 7–21.

Прилагане на Европейската социална харта във вътрешните правни системи. – Съвременно право, **2006**, № 5, 7–24.

Improving Judicial Mechanisms for Settling Labour Disputes in Bulgaria. – In: Improving Judicial Mechanisms for Settling Labour Disputes in Bulgaria. Budapest: SRO, **2006**, 9–31.

Българското трудово законодателство – 100 години и след това. – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. II. 100 години трудово законодателство в България. С., **2007**, 19–58.

Конвенция № 156 на МОТ за трудещите се със семейни задължения влезе в сила за България. – Труд и право, **2007**, № 6, 5–7.

Осигурителни помощи. – Съвременно право, **2007**, № 6, 7–19.

Прилагане на международните трудовоправни норми – вътрешен и международен контрол. – Юридически свят, **2007**, № 1, 29–40.

Същност и развитие на координацията на системите за социална сигурност в Европейския съюз. – Административно правосъдие, **2007**, № 4, 15–29.

Трябва ли да доплащаме медицинската помощ. – Общество и право, **2007**, № 4, 2–9.

За понятието „Трудово право на Европейския съюз“. – Труд и право, **2008**, № 1, 5–12.

Конвенция № 181 на Международната организация на труда относно частните бюро по труда. – Информационен бюлетин по труда, **2008**, № 1, 73–75.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по държавното обществено осигуряване през 2006 г. – Юридически свят, **2008**, № 1, 155–177.

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по държавното обществено осигуряване през 2007 г. – Юридически свят, **2008**, № 2, 219–240.

Многостранни форми на социален диалог в България. – Съвременно право, **2008**, № 2, 7–25.

Нови моменти в уредбата на правото на свободно движение и пребиваване в Европейския съюз според Директива 2004/38 на Европейския парламент и Съвета. – Инф. бюл. по труда, **2008**, № 8, 55–59.

Rechtsgarantien der sozialen Sicherheit in Bulgarien auf dem Weg zur Europäische Union. – In: Sozialkapital – Vertrauen – Rechtssicherheit. Postsozialistische Gesellschaften und die Europäische Union. Freiburger Sozialanthropologische Studien. Band 19. Hg. Kl. Roth. Lit Verlag CmbH&Co. KG Wien/Lit Verlag Dr. W. Hopf. Berlin, **2008**, 79–94.

Дифференциация правового регулирования трудовых отношений и отношений социального страхования в Болгарии. – В: Проблемы дифференциации в правовом регулировании отношений в сфере труда и социального обеспечения. (Под ред. К. Н. Гусова). Москва, **2009**, 433–442.

Кой да инспектира труда на законодателя? – Общество и право, **2009**, № 1, 3–16.

Координационните правила на ЕС в областта на социалната сигурност и българската нормотворческа практика. – Съвременно право, **2009**, № 2, 7–17.

Тревожно състояние на законодателния процес в България. (Изводи от дейността на Консултативния съвет по законодателството при председателя на 40-ото Народно събрание). – Юридически свят, **2009**, № 2, 110–137.

Трудовото право на Европейския съюз и българската правна система. – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. III. Трудовото законодателство на Европейския съюз и българската правна система. С., **2009**, 11–37.

Asistencia sanitaria a inmigrantes ilegales en Bulgaria. – In: Aspectos jurídicos de la inmigración irregular en la Unión Europea. Ediciones laborum. Spain: AZARBE, **2009**, 183–194. (Съавт.: Цв. Попова).

National social dialogue in Bulgaria: within and beyond tripartism. – Peci Munkajogi Kozlemenyek, **2009**, 55–73.

Международната организация на труда – важен фактор за международната закрила на труда. – Информационен бюлетин по труда, **2010**, № 3, 75–81.

Основни принципи на новата правна уредба на координацията на системите за социална сигурност в ЕС. – Съвременно право, **2010**, № 3, 23–35.

Отново за правомощията на инспекцията по труда. – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. IV. (В памет на проф. Любомир Радоилски – 100 години от рождението и 40 години от смъртта на проф. Любомир Радоилски). С., **2010**, 205–220.

Правовое регулирование социального обеспечения Республики Болгария. – В: Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини у сфері праці і соціального забезпечення. Харків, **2010**, 437–440.

Individualization of social security rights in Bulgaria. – Politika spoleczna, Special issue, **2010**, 31–34.

Българское законодательство о труде и социальном обеспечении в условиях глобализации. – В: Международное, российское и зарубежное законодательство о труде и социальном обеспечении: современное состояние (сравнительный анализ). Москва, **2011**, 272–278.

За „модерната“ българска нормотворческа практика в трудовото и осигурителното право. – В: Актуални проблеми на трудо-

вото и осигурителното право. Т. V. Българското трудово и осигурително право в модерния свят. (В чест на 75-годишнината на проф. д. ю. н. Васил Мръчков). С., **2011**, 45–65.

Икономическата криза ли е причина за кризата в трудовото законодателство? – В: Съвременното право – проблеми и тенденции. С., **2011**, 330–346. (Състав:...). (Рез. на англ. и рус. ез.).

Критичен преглед на практиката на Върховния административен съд по държавното обществено осигуряване през 2009 г. – Юридически свят, **2011**, № 2, 188–206.

Общественото осигуряване се нуждае от осигуряване на качествени закони. – Съременно право, **2011**, № 1, 7–17.

Още едно мнение за максималния размер на пенсиите. – Съременно право, **2011**, № 6, 44–51.

Developments in Bulgarian Labour Law 2007–2010. – Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht, **2011**, № 4, 568–574.

Working time and flexicurity in Bulgaria. – Current issues of business and law, **2011**, № 2, 237–249.

Арбитраж за уреждане на колективни трудови спорове. – Информационен бюлетин по труда, **2012**, № 12, 18–24.

Нетипичните форми на трудова заетост се нуждаят от правна уредба. – В: Правната наука. Традиции и актуалност. Пловдив, **2012**, 446–452.

Посредничество за уреждане на колективни трудови спорове. – Информационен бюлетин по труда, **2012**, № 11, 21–28.

Система пенсионного страхования Болгарии. – Право України, **2012**, № 6, 115–125.

Нетипичните форми на трудова заетост се нуждаят от правна уредба. – В: Правната наука. Традиции и актуалност. [Научна конференция по случай петдесетата годишнина на ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 30 септември – 1 октомври 2011 г., организиран от Юридическия факултет]. Пловдив: УИ „П. Хилендарски“, **2012**, 446–452.

За „специфичното“ в правната уредба на специфичните трудови правоотношения. – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. VI. Българското трудово и осигурително право – мит и реалност. (В чест на 10-годишнината от създаването на катедра „Трудово и осигурително право“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“). С., **2013**, 26–39.

За представителите на общите интереси на работниците и служителите в предприятието. – В: Юбилеен сборник, посветен на 80-годишнината на проф. д. ю. н. Васил Мръчков. С., **2014**, 339–362. (Науч. ред.:...).

Развитие на осигурителното право. – В: Theo noster. (Сборник в памет на гл. ас. Теодор Пиперков). С., **2014**, 240–249. (Състав.: М. Новкиришка-Стоянова).

Контрол за спазване на Европейската социална харта. – Бюлетин по труда, **2015**, № 11, 79–85.

Отново за Европейската социална харта. – Бюлетин по труда, **2015**, № 8, 63–70.

Стари и нови предизвикателства от източниците на трудовото право, Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. VII, редактор/и: Красимира Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2015**, 24–32.

Does Bulgarian labour and social security legislation help to combat economic crises? Good practices in social law. Eds. Cr. Sanches-Rodas Navarro, T. Velasko Portero, издателство: Thomson Reuters Aranzadi, **2015**, 69–82.

Social Protection of Refugees in Bulgaria. – Zeitschrift für ausländisches und internationales Arbeits- und Sozialrecht, **2015**, № 2, 219–234.

Право на обществено осигуряване и право на социална сигурност, Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Том VIII. Ред. Красимира Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2016**, 76–89.

Българска правова система и право Европейского союза – достижения и проблемы, Системный характер трудового права и права социального обеспечения. Москва: Проспект, **2016**, 224–229.

Трудовоправна закрила на работниците и служителите със семейни задължения, Актуални проблеми на семейното и наследственото право. – В: Сборник в памет на проф. Лиляна Ненова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2017**, 129–146.

Стабилность законодательства и рыночная экономика – о болгарском опыте, Трудовое право, право социального обеспечения и рыночная экономика. Москва: Проспект, **2017**, 167–173.

Проблеми на нормотворческия процес в социалната политика, Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Том IX, редактор/и: Красимира Средкова. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2017**, 57–64.

Стабилност на законодателства и рыночна економика – о болгарском опыте. – В: Трудовое право, право социального обеспечения и рыночная экономика. Проблемы взаимодействия. Москва: Проспект, **2017**, 167–173.

Collective Dismissal in the European Union. A Comparative Analyses. Eds. R. Cosio, F. Curcurato, V. die Cerbo, G. Mammone. Wolters Kluwer, **2017**, 25–34.

Restatement of Labour Law in Europe. Volume I. The Concept of Employee. Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing, **2017**, 45–58.

За предмета на социалното подпомагане и неговото изучаване. Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Том X. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2018**, 12–25.

Balance of Work and Education, Labour Law and Social Protection in a Globalized World. Changing Realities in Selected Areas of Law and Policy. Eds. Jan Pichrt, Kristina Koldinska. Wolters Kluwer, **2018**, 329–336.

Участие на работниците и служителите в управлението на предприятието – съдействие или ограничения за работодателя. – Съвременно право, **2019**, № 1, 31–50.

Международната организация на труда – основен стожер на социалната сигурност на трудещите се. – Труд и право, **2019**, № 2, 6–12.

20 години Европейска социална харта в България. – Съвременно право, **2020**, № 2, 7–22.

Понятие и обща характеристика на социалното подпомагане. – Съвременно право, **2020**, № 3, 7–25.

За Наско. – В: Проблеми на трудовото и осигурителното право. Научна конференция, посветена на проф. д-р Атанас Василев. Научна ред. доц. д-р Райна Койчева, доц. д-р Андрей Александров, доц. д-р Андриана Андреева. С.: Издателски комплекс – УНСС, **2020**, 19–21.

МОТ, бъдещето на достойния труд и нетипичните форми на трудова заетост в България. – В: Проблеми на трудовото и осигу-

рителното право. Научна конференция, посветена на проф. д-р Атанас Василев. Научна ред. доц. д-р Райна Койчева, доц. д-р Андрей Александров, доц. д-р Андриана Андреева. С.: Издателски комплекс – УНСС, **2020**, 45–58.

Социалният диалог в МОТ и България. – В: Международната организация на труда и България. 100 години и занаят. Сборник доклади и научни съобщения от международна конференция. Ред. проф. д-р Е. Мингов, проф. д-р Ир. Илиева, проф. д-р Кр. Средкова. С.: Българска асоциация по трудово право и обществено осигуряване, **2020**, 267–277.

Acquiring and enhancing professional qualification under the employment relationship. Liber amicorum Wilfried Rauws. Eds.: Koen Nevens, Kristof Salomez, Evelien Timbermont, Guido Van Limberghen. Cambridge, UK: Intersentia, **2021**, 261–273. (Съавт.: Ал. Великова-Стоянова).

Трудови права на бащата. – В: Сборник научни изследвания в чест на професор Цанка Цанкова. Научна ред. проф. д. ю. н. Екатерина Матеева, доц. д-р Анна Станева. Съст. доц. д-р Венцислав Петров. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2022**, 19–41.

Командиrowане ли е изпращането на работници и служители за предоставяне на услуги? – В: Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право. Т. XIII. Съст. Цветан Сивков, Нина Гевренова, Райна Койчева. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, **2022**, 149–157.

ПРЕВОДИ НА НАУЧНА И УЧЕБНА ЛИТЕРАТУРА

Лютов, Н. Международните договори в областта на международното трудово право и тяхното тълкуване. – В: Юбилеен сборник, посветен на 80-годишнината на проф. д. ю. н. Васил Мръчков. С., **2014**, 71–92. (Превод от рус. ез.).

Сафонов, В. Органи за социално партньорство в Руската федерация. – Съвременно право, **2014**, № 6, 48–61. (Превод от рус. ез.).

Благодир, А. Към въпроса за същността на социалното право и правото на социално осигуряване. – Съвременно право, **2017**, № 1. (Превод от рус. ез.).

Сулейманова, Ф., Ал. Гусев. Правно осигуряване на достъпността на лекарствени средства в Руската федерация (с

оглед на правото на обществено осигуряване). – Съвременно право, **2020**, № 2, 63–82. (Превод от рус. ез.).

Бородина, Ел. Дистанционната работа в периода на разпространение на коронавирусната инфекция в Руската федерация. – Съвременно право, **2021**, № 2, 39–47. (Превод от рус. ез.).

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЯ

Правно регулиране на работното време в Народна република България. – СУ, Юридически факултет, **1984**.

ХАБИЛИТАЦИОННИ ТРУДОВЕ

Извънреден труд. – СУ, Юридически факултет, **1990**.

Трудови и осигурителни права на безработния. – СУ, Юридически факултет, **1995**.